

Handläggare
Jens Westlund
Telefon: 08- 508 33 754

Till
Utbildningsnämnden
2015-04-14

Beslut om vitesföreläggande gentemot en enskild förskola

Förvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden förelägger med stöd av 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen (2010:800) huvudmannen Montessoriförskolan Giraffen Stockholm ekonomiska förening (org.nr. 769611-1371) vid vite om 100 000 kronor att senast den 2 maj 2016 avhjälpst och till förvaltningen lämna en redovisning avseende föreläggande punkt 5, om att ta emot barn från ett års ålder, i nämndens tillsynsbeslut den 19 augusti 2015.

Ett föreläggande enligt 26 kap. 10 § skollagen gäller omedelbart. Om huvudmannen inte följer ovanstående beslut kan utbildningsnämnden ansöka hos förvaltningsrätten om utdömmande av vite.

Ovanstående beslut kan överklagas i enlighet med bifogad överklagandehänvisning (bilaga 3).

2. Beslutet justeras omedelbart.

Tony Mufic
Utbildningsdirektör

Marianne Natéus
T.f. avdelningschef

Sammanfattning

Utbildningsnämnden fattade den 19 augusti 2015 ett tillsynsbeslut där huvudmannen förelades att åtgärda de brister som uppmärksammats i huvudmannens förskola på Parmmätargatan 7. Tillsynsbeslutet fattades med hänvisning till genomförd tillsynsinspektion den 9 oktober 2014 respektive den 28 januari 2015. Beslutet omfattade sex föreläggande avseende att alla barn ska få ta del av undervisning ledd av legitimerade förskollärare, tydliggöra förskolechefens förutsättningar, tillse att det i verksamheten genomförs ett systematiskt kvalitetsarbete, använda urvalsgrunder som är i enlighet med vad skollagen föreskriver samt att förskolan ska erbjudas från ett års ålder.

Nämnden har den 3 mars 2016 fattat ett tillsynsbeslut (dnr 3.3.1-8311/2014) där bristpunkterna 1, 2, 3, 4 och 6 i tillsynsbeslutet daterat den 19 augusti 2015 avskrevs. Detta ärende är en uppföljning av det kvarvarande föreläggandet, punkt 5.

Huvudmannen har inte vidtagit åtgärder för att avhjälpa bristen varför förvaltningen föreslår nämnden att föreläggandet förenas med vite för att huvudmannen ska förmås att ta emot barn från ett års ålder enligt skollagens bestämmelser i 8 kap. 3 och 5 §§.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom förskoleavdelningen.

Bakgrund / Ärendet

Utbildningsnämnden fattade den 19 augusti 2015 ett tillsynsbeslut där huvudmannen ålades att åtgärda de brister som uppmärksammats i huvudmannens förskola vid tillsyn den 9 oktober 2014 och den 28 januari 2015. Flertalet av tidigare förelägganden har avhjälppts vilket redovisats under sammanfattningen. Föreläggandet om att huvudmannen ska ta emot barn från ett års ålder har inte avhjälppts.

Huvudmannen har genom ombud till förvaltningen den 23 oktober 2015 lämnat in en skrivelse där huvudmannen framför en begäran om omprövning av punkten 5 i nämndens tillsynsbeslut daterat av den 19 augusti 2015.

Förvaltningen har den 11 november 2015 (3.3.1-8311/2014) meddelat huvudmannen att nämnden inte omprövar sitt tillsynsbeslut, föreläggande punkt 5, som fattades den 19 augusti 2015. Detta mot bakgrund av att skollagen (2010:800) föreskriver att förskola ska erbjudas från ett års ålder och att något avsteg

från detta krav inte kan medges (8 kap. 3, 5 och 19 §§ och 8 kap. 18 § skollagen). Skollagen ger inte heller utrymme för undantag från öppenhetskravet av andra skäl som exempelvis för begränsningar av förskolans öppettider eller till begränsningar i vilka åldrar en förskola får ta emot (8 kap. 18 § skollagen).

Huvudmannen har i sin redovisning till förvaltningen i huvudsak framfört att huvudmannen har ett godkännande från år 1987 som medger att förskolan enbart behöver ta emot barn som är mellan tre och sju år. Beslutet är fattat av den sociala distriktsnämnden 3 på Kungsholmen. Förskolans lokaler är dessutom anpassade för ålderssammansättning tre till sju åringar.

Beslutet från 1987 anser huvudmannen ska ses som ett undantag från öppenhetskravet, avseende ålder, motsvarande 8 kap. 18 § skollagen. Beslutet från 1987 ska även ses som ett gynnande beslut. Underlag för detta finns i bilaga 5.

Huvudmannens tillstånd från 1987

Huvudmannen har i sin argumentation hävdad att huvudmannen har tillstånd/godkännande från 1987 att driva förskola för barn mellan tre till sju år. Beslutet från 1987 ska enligt huvudmannen ses som ett gynnande beslut och att föreningen redan 1987 beviljats undantag i fråga om ålder från öppenhetskravet.

Som grund för sin hållning har huvudmannen bifogat ett beslut från den sociala distriktsnämnden 3 på Kungsholmen från 1987.

Enligt den sociala distriktsnämnden 3 beslut tillstyrks ansökan om att bedriva förskola på Parmmätargatan 7, 1 tr med 20 platser och att distriktsnämnden ska hemställa hos socialnämnden om att få räkna in verksamheten i barnomsorgsplanen från hösten 1987.

I tjänsteutlåtandet (bilaga 4), som lämnades som underlag till beslutande nämnd, anges bland annat att ”Föreningen Montessoriförskolan Giraffen har inkommit med en ansökan om att av föreningen planerat daghem får inräknas i kommunens barnomsorgsplan och erhålla kommunalt och statligt bidrag. Föreningen har som avsikt att anordna ett enskilt daghem för 20 platser med verksamhet enligt montessoripedagogiken.”

I tjänsteutlåtandet redovisas vidare att ”...daghemmet ska hålla öppet åtta timmar/dag under vardagar, utom i juli då det ska vara

stängt.” och ”20 barn i åldern 3-7 år beräknas få plats i daghemmet.”

I distriktförvaltningens tjänsteutlåtande framgår de regler som legat till grund för nämndens beslut. I korthet anges att lokaler ska ha tillräcklig yta och standard, tillräckligt med personal, öppettider enligt kraven för stadsbidrag och vara öppen för inspektion.

Under rubriken ”Distriktsförvaltningens synpunkter” anges att förvaltningen har att bedöma om verksamheten sker inom godtagbara former. Daghemskön inom det aktuella planområdet består av 98 barn varav 14 är i den aktuella åldern 3-7 år.

Förvaltningen kan konstatera att det beslut som huvudmannen hänvisar till inte är ett tillstånd om att medges rätt att bedriva förskola/barnomsorg. Ett tillstånd skulle vid denna tid fattas av Länsstyrelsen och något sådant beslut har inte lämnats in. Distriktsnämndens beslut daterat den 2 april 1987 tillstyrker att föreningen skulle kunna bedriva enskild barnomsorg och att den sociala distriktsnämnden därmed skulle hemställa hos socialnämnden att verksamheten skulle räknas in i kommande barnomsorgsplan.

Utbildningsförvaltningen noterar att distriktsnämndens beslut inte innebär en juridisk bedömning om rätt till tillstånd, eftersom distriktsnämnden inte hade detta mandat. Beslutets andra del innebar en uppmaning till staden att reservera medel för bidrag till den planerade verksamheten.

Distriktsnämnden anger längst ner på sidan två i sitt tjänsteutlåtande: ”Anordnaren skall även inhämta tillstånd från länsstyrelsen (enligt socialtjänstlagen § 69).”

Utbildningsförvaltningen konstaterar att huvudmannen inte har inkommit med något tillstånd från Länsstyrelsen och utbildningsförvaltningen konstaterar vidare att förvaltningen inte har något tillståndsbeslut från Länsstyrelsens diariefört.

Då huvudmannen under en lång tid bedrivit förskola i Stockholms stad, och därmed erhållit ersättning i form av grundbelopp, så är det förvaltningens uppfattning att huvudmannens rätt att bedriva förskola inte bör ställas i fråga. Därtill kan tillsyn endast utövas över dem som innehar godkännande vilket således är en förutsättning för detta ärende.

Förvaltningens synpunkter

Enligt 2 kap. 5 § skollagen (2010:800) ska ett godkännande lämnas om den enskilde har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen.

Enligt skollagen 8 kap. 5 § (2010:800) ska förskola erbjudas från ett års ålder.

Enligt 8 kap. 18 § (2010:800) ska varje förskola vara öppen för alla barn som ska erbjudas förskola om in den kommun där förskoleenheten är belägen medger undantag med hänsyn till verksamhetens särskilda karaktär.

När huvudmannen fick sitt tillstånd 1987 var det enligt 69 § socialtjänstlagen (1980:620). Enligt den lagen fanns det inte någon bestämmelse om krav att ta emot barn från ett års ålder då lagen även reglerade hem för vård eller boende. Kravet att ta emot barn från ett års ålder infördes 1994 genom lag 1994:11, som en ändring i ovanstående socialtjänstlag, där det i 14 a § bland annat anges att förskoleverksamhet skall tillhandahållas för barn som har fyllt ett år. Lagen trädde i kraft den 1 januari 1995 och den 1 januari 1998 överfördes barnomsorgverksamheten från socialtjänstlagen till skollagen (SFS 1997:1 212).

När det gäller frågan om undantag från öppenhetskravet (8 kap. 18 § skollagen) infördes detta först i nuvarande skollag (2010:800). I prop. 2009/10:165, anges på sidorna 716 – 717 att undantag kan medges exempelvis när en verksamhet begränsas till barn vilkas föräldrar är medlemmar i ett föräldrakooperativ eller till barn till anställda vid ett visst företag. Undantag från öppenhetskravet kan även gälla en fristående förskola som särskilt riktar sig till barn i behov av särskilt stöd.

Enligt förvaltningens mening kan det tillstånd, som huvudmannen refererar till från 1987, inte innebära att huvudmannen har fått ett undantag från att ta emot barn från ett års ålder då det vid tidpunkten för tillståndet inte fanns reglerat att barn skulle mottas från ett års ålder.

Förvaltningen bedömer därmed att huvudmannen inte erbjuder förskola från ett års ålder vilket strider mot 8 kap. 5 § skollagen (2010:800). Enligt skollagens 8 kap. 18 § kan undantag från

öppenhetskravet medges, dock bedömer förvaltningen inte skäl att frångå huvudregeln.

Förvaltningen konstaterar att huvudmannen inte har åtgärdat bristen i enlighet med tillsynsbeslutet daterat den 19 augusti 2015. Bristen bedöms som allvarlig varför huvudmannen tilldelas ett föreläggande förenat med vite.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden förelägger med stöd av 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen (2010:800) huvudmannen Montessoriförskolan Giraffen Stockholm ekonomiska förening (org.nr. 769611-1371) vid vite om 100 000 kronor att senast den 2 maj 2016 avhjälp och till förvaltningen lämna in en redovisning avseende föreläggande punkt 5, om att ta emot barn från ett års ålder, i nämndens tillsynsbeslut den 19 augusti 2015.

Ett föreläggande enligt 26 kap. 10 § skollagen gäller omedelbart. Om huvudmannen inte följer ovanstående beslut kan utbildningsnämnden ansöka hos förvaltningsrätten om utdömmande av vite.

Ovanstående beslut kan överklagas i enlighet med bifogad överklagandehänvisning (bilaga 3).

2. Beslutet justeras omedelbart.

Bilagor:

1. Tillsynsrapport daterad 2015-04-10 (dnr 3.3.1-8311/2014)
2. Tillsynsbeslut daterat 2015-08-19 (dnr 3.3.1-8311/2014)
3. Överklagandehänvisning
4. Tjänsteutlåtande daterat 1987-03-06 av Kungsholmens-Essinges socialdistrikt, Barnomsorgsbyrån. Ärende 16/87. Utlåtandet är ställt till Social distriktsnämnd 3
5. Sammanträdesprotokoll daterat 1987-04-02, diarienummer 111-1987 av Social distriktsnämnd nr 3 i Stockholm